

Vrees voor dramatisch aardappeljaar als 2004

Aardappeltelers zien het schrikbeeld van het seizoen 2004 op zich afkomen. Behalve de lage marktprijzen, is de kostprijs voor telers in zes jaar tijd met 28 procent gestegen. Vooral grote bedrijven komen in liquiditeitsproblemen.

Op de consumptieaardappelmarkt in Noordwest-Europa nam de prijsontwikkeling medio maart schrikbarende vormen aan. Afhankelijk van markt en ras brachten de aardappelen 3 tot 5 cent per kilo op. Telers moeten hun product afvoeren en een halve cent toe betalen. De situatie begint steeds meer op het dramatische jaar 2004 te lijken. En als je de teeltkosten meeneemt, is het resultaat nog rampzaliger dan in 2004. Toch ontstaat er vooralsnog geen paniek onder de telers, zoals acht jaar geleden. Dankzij de betere prijzen voor granen en suikerbieten staat bijvoorbeeld de Akkerbouw Index nog overeind.

Volgens Bert Jan Aaling, sectormanager akkerbouw bij Rabobank, zijn de aardappeltelers somber. 'Het was niks, het is niks en het zal niks

meer worden. Dat gevoel, licht hij toe. Veel van zijn klanten leveren op contracten. Meeleveren brengt niet veel op. Maar voor akkerbouwers die alle producten vrij hebben, wordt dit het meest slechte jaar in twintig jaar tijd.

Ook André Broeze, agrarisch adviseur van ABN Amro, merkt dat de redelijk positieve stemming waarmee klanten vanuit vorig jaar vertrokken weg is. 'De agrarische sector wordt gekenmerkt door pieken en dalen, maar het lijkt de afgelopen jaren wel extremer te zijn geworden.' De bank ziet dat bedrijven die de afgelopen jaren fors geïnvesteerd hebben, krupper in de liquide middelen zitten. 'Het opvangen van tegenvallers uit eigen middelen is lastiger. We gaan in gesprek om te kijken hoe we dit jaar doorkomen', geeft Broeze aan.

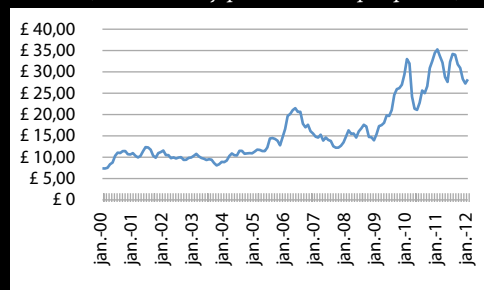
Normaal gesproken komt er bij het afleveren van aardappelen geld binnen, nu wordt de bankrekening amper aangevuld. 'Ze gaan binnenkort het teeltseizoen weer in, moeten kosten maken, producten opslaan en ontvangen pas over een jaar weer inkomsten. En dan is het nog de vraag of het dan wel een goed jaar wordt.'

Teeltkosten sterk gestegen

Wat niet meehelpt, zijn de gestegen teeltkosten. Vooral van zaaizaad en pootgoed, gewasbeschermingsmiddelen, kunstmest en machines. Het LEI houdt de totale kosten van e akkerbouwgewassen sinds 1975 bij. Daaruit blijkt dat de kosten voor de teelt van consumptieaardappelen in 2004 lagen op 1.765 euro, tegenover 2.256 euro in 2010. Hierin zijn arbeid en pacht niet meegerekend.

TRENDS

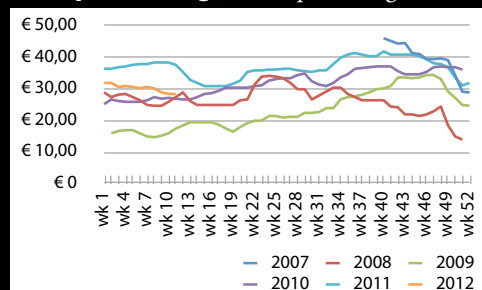
Suiker (London daily price in cents per pound)

Suikerproductie stijgt

Hoge suikerprijzen zorgen voor een stijgende productie in suikerproducerende landen als India en Brazilië. De omzetting van suiker in ethanol is aantrekkelijk door hoge olieprijsen.

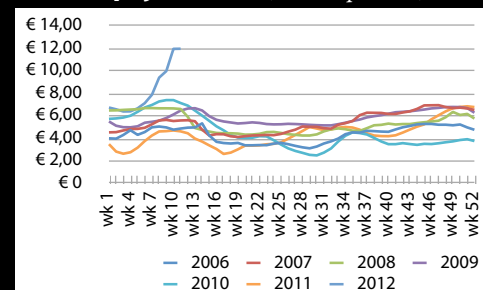
DCA spotnotering (in euro per 100 kg)

Melkmarkt is onzeker

De melkmarkt is niet zeker van het prijsverloop. Handelaren zijn daardoor terughoudend met het innemen van posities. En daling van de melkprijs is daarmee een logisch gevolg.

NOP eierprijzen 62/63 (in euro per 100)

Import eieren in zicht

Een stijging van de eierenprijs lijkt zich nog niet aan te dienen. Het hoge prijsniveau lijkt zijn weerga niet te kennen. Voor invulling van de vraag lijkt alleen import uitkomst te bieden.

In zes jaar tijd groeiden de kosten bijna 28 procent. De gemiddelde kostenstijging over deze jaren is 4,4 procent. Een soortgelijke groei zou betekenen dat de kosten per hectare in 2015 uitkomen op 2.825 euro. Ook Harm Jan Schipper van Accon AVM signaleert de kostenstijging ten opzichte van 2004. 'Brandstof is duurder, de prijs van pootgoed is zelfs extreem gestegen, dan begin je het seizoen al met een dure start in plantgoed. De kostenstijging van meststoffen viel mee.'

Daarbovenop komen de gestegen grondkosten. Schipper gaat uit van minimaal 20 procent stijging voor huurland en 30 tot 40 procent eigen grond. 'Consumptieaardappel- en uientelers krijgen rake klappen te verduren. Met name de grote jongens in Zuidelijk Flevoland en Zuidwest Nederland. Onder pootgoed- en zetmeelaardappeltelers valt het mee.' ABN Amro-specialist Broeze noemt drie oorzaken van de gestegen grondkosten. 'Pootgoed is een goed renderende teelt, dat brengt hogere grondkosten met zich mee. Daarnaast is de pachtverordening bijgesteld en de grondprijzen gestegen. Allemaal elementen die de kostprijs zeker niet naar beneden drukken.

De marges worden kleiner'

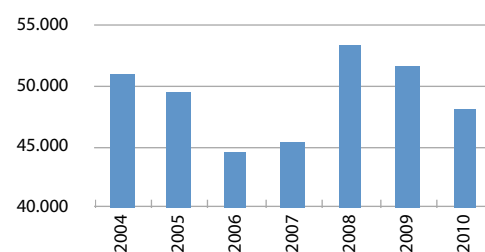
Het zijn vooral de grote bedrijven die tegen financiële problemen aanlopen. Aaling: 'De bedrijven die de laatste jaren grote stappen hebben gezet en grond hebben aangekocht, kloppen bij ons aan. We merken het hoofdzakelijk aan de liquiditeit.' Broeze bespeurt vooral onder polderboeren die forse investeringen hebben gedaan bezorgdheid. Wellicht dat de productie per hectare sinds rampjaar 2004 omhoog is gegaan; dat kan het verlies misschien nog enigszins compenseren, suggereert Aaling.

Countus Akkerbouw Index

Powered by DCA Kenniscentrum

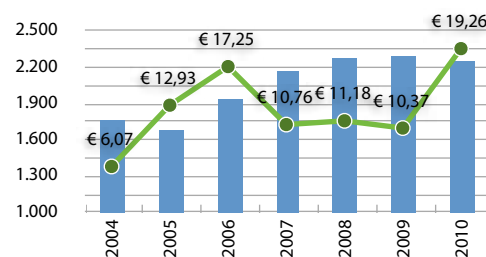
Fysieke opbrengst per ha (in kg)

Bron: LEI

Maar tegen de verwachtingen in, is dat niet het geval. De cijfers van het LEI tonen vanaf 2004 een fysieke opbrengst aan van rond de 50.000 kg per hectare. De opbrengst van 2010 lag met 48.130 kg zelfs lager dan in 2004 toen een hectare 51.020 kg opbracht. Ook de rentedaling weegt niet op tegen de gestegen lasten. Wil volgend seizoen beter verlopen, dan heeft de teler een goede afzetstructuur nodig. Maar dat wordt nog te weinig beseft, stelt Aaling. 'Veel hangt af van hoe een teler zijn verkoop heeft geregeld. De ene klant weet precies wat hij doet, een ander wacht te lang op de termijnmarkt. Met als gevolg dat de stijgende lijn, weer daalt.'

Toegerekende kosten en prijs

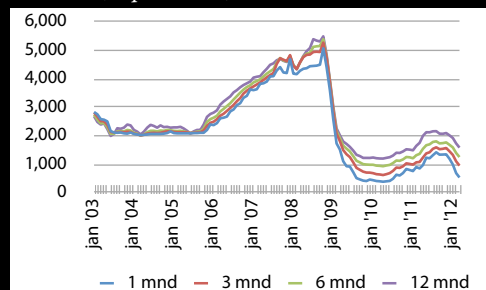
Kosten per ha en prijs per 100 kg.

Hij raadt telers aan de markt te blijven analyseren. 'Raadpleeg diverse bronnen. Ieder jaar is anders. Op een gegeven moment moet je genoeg nemen met de prijs en afscheid nemen. Prijzen kunnen zomaar kelderen. De Russische grens gaat dicht of er wordt iets ontdekt in een aardappel. Daarom moeten ondernemers goed kijken waarom de prijs hoog of laag is en zelf een strategie uitstippelen.' Een die bij de ondernemer past benadrukt Broeze.

Tekst: Clarisse van der Woude
Meer weten: boerenbusiness.nl
lei.nl

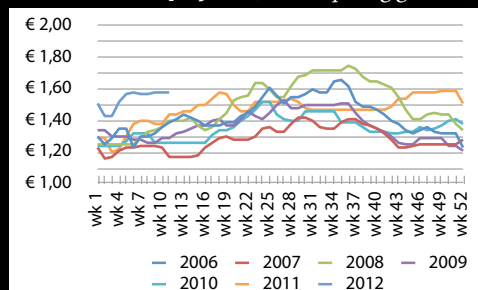
Euribor (in procenten)

Rente kan nog dalen

De consensus is dat de euriborrente nog iets kan dalen, onder andere onder invloed van de LTRO (goedkope leningen van de ECB). Ook de spaarrente daalt licht.

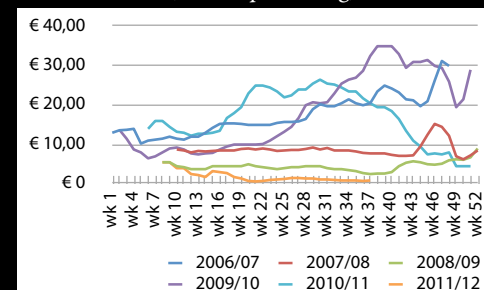
Beurs varkensprijzen (in euro per kg geslacht)

Groot aanbod varkens

Groot aanbod van varkens in Nederland. De opnamecapaciteit is beperkt: gevolg dalende prijzen. De Duitse markt staat haaks op die in Nederland waar een verhoging wel mogelijk is.

Beurzen uien (in euro per 100 kg)

Uien export stagneert

De afzet op verre bestemmingen stagneert door het teruglopen van vraag in afzetgebieden. Deels wordt dit veroorzaakt door kwaliteit en deels door aanbod van eigen oogst.